

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET JURIŠIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 29419/17)

PRESUDA

STRASBOURG

16. siječnja 2020.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Jurišić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Aleš Pejchal, *predsjednik*,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *suci*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 17. prosinca 2019.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 29419/17) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Stjepan Jurišić („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) dana 10. travnja 2017.

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. H. Čačić, odvjetnik iz Bjelovara. Vladu Republike Hrvatske („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa. Š. Stažnik.

3. Dana 31. svibnja 2017. Vlada je obaviještena o zahtjevu.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1970. godine i živi u Sesevskom Kraljevcu.

5. Podnositelj zahtjeva i M.R. bili su u vezi koja je završila za vrijeme trudnoće M.R. Dana 1. studenog 2006. rođen je njihov sin I.R.

6. Podnositelj zahtjeva podnio je tužbu pred Općinskim sudom u Daruvaru, tražeći utvrđivanje očinstva u odnosu na I.R.-a jer je M.R. navodno odbila upisati njegovo ime kao ime oca. Dana 9. veljače 2007. Općinski sud u Daruvaru donio je presudu kojom je utvrdio očinstvo podnositelja zahtjeva u odnosu na I.R.-a.

A. Prvi postupak za dodjelu prava na susrete i druženje

7. Dana 15. svibnja 2007. podnositelj zahtjeva podnio je zahtjev Općinskom sudu u Daruvaru, tražeći da mu dodijeli pravo na susrete i druženje sa sinom svaki drugi vikend, od subote u 10.00 sati do nedjelje u 18.00 sati, i tijekom polovice njegovih praznika. Ustvrdio je da mu M.R. nije dopuštala da redovito viđa sina.

8. Nakon što je saslušao M.R. i pribavio mišljenje Centra za socijalnu skrb Daruvar (dalje u tekstu: „centar“), 19. lipnja 2007. godine Općinski sud u

Daruvaru odlučio je da se susreti i druženje podnositelja i njegovog sina trebaju održavati svake subote i nedjelje od 15.00 do 19.00 sati u kući M.R. Stranke nikada nisu uložile žalbu protiv te odluke koja je postala pravomoćna 12. srpnja 2007. godine.

B. Ovrha rješenja donesenog u prvom postupku za dodjelu prava na susrete i druženje

9. Dana 23. listopada 2009. podnositelj zahtjeva podnio je prijedlog za ovrhu rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje od 19. lipnja 2007. godine, zahtijevajući da mu majka omogući da viđa dijete kako je navedeno u rješenju (vidi stavak 8 ove presude). Ustvrdio je da je M.R. neprestano nastojala spriječiti njegove susrete i druženje s djetetom i da su od kolovoza 2009. godine susreti potpuno prestali.

10. Dana 28. listopada 2009. Općinski sud u Daruvaru donio je rješenje o ovrhi

11. Nakon što je predmet nekoliko puta vraćen na ponovljeni postupak, 21. listopada 2010. godine Općinski sud u Daruvaru na kraju je odbio podnositeljev prijedlog za ovrhu jer je u međuvremenu doneseno novo rješenje o dodjeli prava na susrete i druženje (vidi stavak 15 ove presude).

C. Drugi postupak za dodjelu prava na susrete i druženje

12. Dana 20. travnja 2009. podnositelj zahtjeva podnio je novi zahtjev Općinskom sudu u Daruvaru, tražeći izmjenu rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje zbog dobi djeteta i promjene okolnosti. Predložio je da se susreti i druženje održavaju svake subote i nedjelje od 9.00 do 19.00 sati. M.R. se nije složila, smatrajući da je to razdoblje pretjerano dugo i ponavljajući da dijete pati od alergija.

13. Dana 20. srpnja 2009. podnositelj zahtjeva dostavio je podnesak sudu u kojem je opisao poteškoće u održavanju susreta i druženja s djetetom.

14. U ponovljenom postupku nakon vraćanja predmeta, dvije liječnice su potvrdile da, u pogledu zdravstvenog stanja djeteta, nema razloga da se ograniče njegovi susreti i druženje s podnositeljem zahtjeva jer bilo koji od roditelja djetetu može pružiti potrebnu terapiju.

15. Dana 14. svibnja 2010. Općinski sud u Daruvaru odredio je da se susreti i druženje podnositelja i djeteta trebaju održavati svakog prvog i trećeg vikenda u mjesecu, od 18.00 sati u petak do 18.00 sati u nedjelju, dva tjedna u srpnju ili kolovozu i jedan tjedan u prosincu ili siječnju.

16. Nakon žalbe koju je uložila M.R., 11. listopada 2010. godine Županijski sud u Bjelovaru potvrdio je prvostupanjsku odluku o rasporedu susreta i druženja.

D. Ovrha rješenja donesenog u drugom postupku za dodjelu prava na susrete i druženje

17. Dana 20. prosinca 2010. podnositelj zahtjeva podnio je prijedlog za ovrhu rješenja o susretima i druženju od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude). Naveo je da je M.R. odbila predati mu dijete 5. i 19. studenog i 3. i 17. prosinca 2010. godine bez ikakvog objašnjenja. Zatražio je od suda da naloži M.R. da mu omogući susret u roku od tri dana ili, podredno, da naloži prisilno oduzimanje djeteta.

18. M.R. je osporila navode podnositelja. Navela je da je dijete provelo vikend 5. studenog 2010. godine s podnositeljem zahtjeva te se vratilo kući zapostavljeno i s modricama. Ponovila je da ne sprječava susrete i druženje s podnositeljem, ali dijete joj je izrazito privrženo i teško podnosi razdvajanje od nje, posebice kad je podnositelj zahtjeva došao s policijom, što je kod djeteta izazvalo dodatni strah i traumu. Uz podneske je priložila medicinsku dokumentaciju, u kojoj je dijagnosticirana djetetova reakcija na stres i donesen je zaključak da postoje problemi s njegovom osnovnom skupinom skrbnika. U dokumentaciji se preporučuje terapija za oba roditelja, kao i postupno produljenje susreta i druženja s ocem tijekom nekoliko dana.

19. Dana 21. siječnja 2011. Općinski sud u Daruvaru donio je rješenje o ovrsi kako je zatražio podnositelj zahtjeva.

20. Nakon žalbe koju je uložila M.R., dana 7. srpnja 2011. Županijski sud u Bjelovaru, Stalna služba u Virovitici, ukinuo je rješenje o ovrsi.

21. U podnescima od 19. kolovoza 2011. godine, podnositelj zahtjeva naveo je da nije imao nikakvih saznanja o tome gdje se dijete nalazi tijekom posljednja dva tjedna te da su M.R. i njezini roditelji plašili dijete u njegovoj prisutnosti.

22. Dana 23. prosinca 2011. nadležni centar za socijalnu skrb obavijestio je sud da određuje mjeru nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi s ciljem ispravljanja nedostataka roditelja. Također je izdao pisano upozorenje M.R., koja je usmeno prihvaćala savjete, ali nije surađivala s djelatnicima centra ni s voditeljicom nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi (dalje u tekstu: „voditeljica nadzora“).

23. Dana 25. siječnja 2012. Općinski sud u Novoj Gradiški donio je rješenje o ovrsi kojim je naložio M.R. da podnositelju zahtjeva omogući susrete i druženje s I.R. u roku od petnaest dana, navodeći da će joj opetovano biti izrečena novčana kazna u iznosu od 5.000,00 hrvatskih kuna (HRK) sve dok ne postupi u skladu sa sudskim rješenjem. Sud je naglasio da su djetetu potrebna oba roditelja za normalan i zdrav razvoj, primjećujući da nijedan roditelj nije ispunio svoje roditeljske dužnosti ni osigurao da njihovo dijete ima sretno djetinjstvo. Ta je odluka potvrđena povodom žalbe.

24. Dana 20. lipnja 2012. podnositelj zahtjeva obavijestio je sud da 1. lipnja i 15. lipnja 2012. godine nije mogao provoditi vrijeme s I.R.-om jer mu

je M.R. odbila predati dijete. Stoga je zatražio od suda da joj izrekne novčanu kaznu.

25. Dana 13. srpnja 2012. sud je ponovno izrekao M.R. novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 kuna te joj je zaprijetio daljnjom novčanom kaznom ako ne postupi u skladu sa sudskim rješenjem i omogući susrete i druženja podnositelja zahtjeva i djeteta. Ta je odluka potvrđena povodom žalbe.

26. U podnesku od 17. srpnja 2012. godine, podnositelj zahtjeva zatražio je prisilno provođenje rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje uz pomoć policije.

27. U međuvremenu, dana 22. rujna 2011., M.R. je pokrenula treći postupak za izmjenu odluke o susretima i druženju u kojem je sud odlučio da se susreti podnositelja zahtjeva i djeteta trebaju održavati u prisustvu voditeljice nadzora u centru za socijalnu skrb petkom od 13.00 do 15.00 sati u razdoblju od mjesec dana (vidi stavak 61. ove presude). Prema tome, 5. studenog 2012. godine Općinski sud u Novoj Gradiški odgodio je ovrhu dok se ne provede gore navedena odluka. Dana 12. travnja 2013. podnositelj zahtjeva zatražio je od suda da nastavi ovrhu jer je gore navedeno rješenje provedeno.

28. U međuvremenu, 20. srpnja 2012. godine, centar je podnio zahtjev sudu da se M.R. oduzme pravo da živi s I.R.-om jer je svjesno ometala izvršenje sudskih odluka o susretima i druženju podnositelja zahtjeva s djetetom i jer je njezino protupravno ponašanje štetno za pravilan odgoj djeteta. Centar je zatražio od suda da odredi tu mjeru na godinu dana i da podnositelju zahtjeva dodijeli odgovornost za skrb i odgoj djeteta. Postupak je prvo prekinut do ishoda trećeg postupka za dodjelu prava na susrete i druženje (vidi stavak 27 ove presude), a centar je na kraju povukao svoj prijedlog 6. listopada 2015. godine.

29. Dana 15. travnja 2013. Općinski sud u Novoj Gradiški ponovno je odgodio ovrhu do okončanja trećeg postupka za dodjelu prava na susrete i druženje (vidi stavak 27 ove presude). Podnositelj zahtjeva neuspješno je uložio žalbu na tu odluku.

30. Dana 26. veljače 2015. M.R. je platila novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 kuna.

31. Dana 24. ožujka 2015. podnositelj zahtjeva pozvao je sud da nastavi ovršni postupak, naglašavajući potrebu za žurnošću jer sina nije vidio duže od dvije godine.

32. Dana 20. travnja 2015. Općinski sud odlučio je nastaviti s ovrhom te je naložio M.R. da podnositelju zahtjeva omogući susrete i druženje sa sinom kako je navedeno u sudskom rješenju od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude).

33. Dana 11. svibnja 2015. podnositelj zahtjeva obavijestio je sud da ga je 1. svibnja 2015. godine M.R. ponovno spriječila da vidi dijete. Zatražio je od suda da izrekne novčanu kaznu M.R. i provede ovrhu oduzimanjem djeteta. Podredno, tražio je od suda da zaprijeti M.R. kaznom zatvora.

34. Dana 12. svibnja 2015. sud je datum ovrhe odredio za 15. svibnja 2015. godine, navodeći da će dijete biti oduzeto M.R. ili bilo kojoj drugoj osobi s kojom bude zatečeno. Tog je datuma izvršen pokušaj prisilnog oduzimanja djeteta. Djelatnik centra za socijalnu skrb pokušao je oduzeti dijete majci, ali je djetetu pozlilo. Ekipe hitne medicinske pomoći odvela ga je na pregled kod liječnika te mu je dijagnosticirana akutna reakcija na stres. Sud je zatražio od stranaka da se sljedećeg dana sastanu s voditeljicom nadzora kako bi ponovno uspostavile komunikaciju. Također je odlučio, u cilju zaštite zdravlja i interesa I.R.-a, da se dijete ne oduzme majci kako je planirano, naglašavajući da to ne podrazumijeva odgodu izvršenja.

35. Dana 25. svibnja 2015. M.R. je podnijela novi prijedlog za odgodu izvršenja. Sud je odbio taj zahtjev, ističući da je M.R. odgovorna za činjenicu da je I.R. bio izložen stresu tijekom prethodnog pokušaja ovrhe jer je imala više od četiri godine da pripremi dijete za susrete i druženje s ocem.

36. Dana 3. lipnja 2015. sud je odredio još jedan datum ovrhe za 5. lipnja 2015. godine. Taj je pokušaj ovrhe bio neuspješan zbog snažne negativne reakcije djeteta. Tim stručnjaka centra zaključio je da ovrha prisilnim oduzimanjem nije u najboljem interesu djeteta.

37. Na ročištu održanom 31. srpnja 2015. godine, psihijatar je istaknuo da bi prisila protiv I.R.-a mogla produbiti njegovu psihološku traumu i da bi mogao oboljeti od nekog neurotičnog poremećaja ili, u najgorem slučaju, psihoze.

38. Dana 13. srpnja 2016. sud je odredio još jedan datum ovrhe za 18. srpnja 2016. godine, ali M.R. i dijete tog dana nisu zatečeni kod kuće.

39. Dana 20. srpnja 2016. sud je izrekao M.R. novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 kuna te joj je zaprijetio daljnjom novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 kuna. Napomenuo je da nije bila obvezna samo omogućiti provedbu sudske odluke nego i pripremiti I.R.-a za susret s ocem – nije učinila nijedno od navedenog. Sud je također upozorio M.R. da bi sljedeća sankcija mogla biti kazna zatvora. Uložila je žalbu protiv te odluke i opet neuspješno zatražila odgodu ovrhe.

40. Još jedan pokušaj ovrhe zakazan za 29. srpnja 2016. godine bio je neuspješan zbog negativne reakcije I.R.-a.

41. Istog je dana sud izrekao novčanu kaznu M.R. u iznosu od 10.000 kuna i odredio još jedan datum ovrhe za 16. kolovoza 2016. godine. Na predmetni datum M.R. i dijete nisu zatečeni kod kuće.

42. Dana 24. kolovoza 2016. Županijski sud u Slavanskom Brodu prihvatio je zahtjev M.R. te je odgodio ovrhu na šest mjeseci kako bi se mogla provesti detaljna ocjena I.R.-a, podnositelja zahtjeva i M.R. Sud je, na temelju medicinske dokumentacije, smatrao da ovrha može bitno ugroziti interese djeteta koje je patilo od duboke psihološke traume zbog nesnošljivosti u odnosu između roditelja, te da bi zbog prisile moglo doći do psiholoških i fizičkih posljedica. Ustavna tužba koju je podnositelj zahtjeva podnio protiv te odluke proglašena je nedopuštenom.

43. Dana 6. travnja 2017. sud je pozvao podnositelja zahtjeva i M.R. da ga obavijeste o tome jesu li postupili u skladu s odlukom drugostupanjskog suda. M.R. je odgovorila da nije započela nikakav postupak i da nije njezina dužnost započeti bilo kakvu terapiju. Dostavila je izvješće liječnika za svaki mjesec počevši od 12. lipnja 2015. godine kao dokaz da su ona i I.R. redovito išli na terapiju.

44. Dana 10. svibnja 2017. podnositelj zahtjeva zatražio je od suda da odredi provođenje obrade djeteta i roditelja od strane nadležnog centra za socijalnu skrb ili, umjesto toga, specijalisti psihologu.

45. Dana 6. listopada 2017. održano je ročište, a 10. i 20. studenog 2017. godine Općinski sud u Slavonskom Brodu upitao je specijaliziranu instituciju o mogućnosti da provede obradu obitelji.

46. Dana 18. travnja 2018. sud je odlučio provesti psihološko i psihijatrijsko vještačenje roditelja i djeteta. Podnositelj zahtjeva uplatio je predujam za troškove vještačenja, ali M.R. je obavijestila sud da ona i dijete neće prisustvovati zakazanom vještačenju jer je daljnje provođenje vještačke obradepredstavljalo rizik od pogoršanja mentalnog stanja djeteta.

47. Dana 10. listopada 2018. sud je nastavio ovršni postupak te je zakazao još jedan pokušaj ovrhe za 2. studenog 2018. godine, koji je opet bio neuspješan zbog snažnog odbijanja djeteta da pođe s podnositeljem zahtjeva.

48. Slijedom toga, dana 20. studenog 2018. Općinski sud je obustavio ovrhu odluke o susretima i druženju, utvrdivši da je neprovediva. Naglasio je da dijete, bez svoje krivnje, nikada nije razvilo vlastiti stav prema podnositelju zahtjeva, već su umjesto toga njegovi dojmovi i mišljenja o ocu stvoreni na temelju mišljenja i izjava njegove majke. Stoga je bio potpuno otuđen od oca i svako odvajanje od majke u tim bi okolnostima uzrokovalo velik stres djetetu.

49. Povodom žalbe podnositelja zahtjeva, dana 29. siječnja 2019. Županijski sud u Zagrebu ukinuo je tu odluku i vratio predmet na daljnju ovrhu.

50. Dana 2. siječnja 2019. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu protiv odluke Županijskog suda od 20. studenog 2018. godine kojom je obustavljen ovršni postupak (vidi stavak 48 ove presude). Prigovorio je trajanju ovršnog postupka i posljedičnoj povredi njegovog prava na obiteljski život.

51. Dana 3. travnja 2019. Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdio je povredu prava podnositelja zahtjeva na suđenje u razumnom roku i njegovog prava na poštovanje obiteljskog života, dosudivši mu naknadu u iznosu od 13.200,00 kuna (približno 1.800,00 eura), te je naložio nadležnom Općinskom sudu da donese pravomoćnu odluku u njegovom predmetu u roku od šest mjeseci.

52. Dana 10. travnja 2019. Općinski sud opet je odlučio provesti psihološko i psihijatrijsko vještačenje, no M.R. se usprotivila toj sudskoj odluci. Istog je dana sud zatražio od nadležnog centra za socijalnu skrb da

poduzme mjere zaštite djeteta zbog povrede od strane M.R. podnositeljevih prava na susrete i druženje s djetetom. Centar je podnio još jednu kaznenu prijavu protiv M.R., ali je 28. kolovoza 2019. godine nadležno Državno odvjetništvo odbilo podići optužnicu protiv nje.

53. Ovršni je postupak još uvijek u tijeku.

54. U međuvremenu, dana 23. studenog 2015. podnositelj zahtjeva zatražio je zaštitu svog prava na suđenje u razumnom roku u odnosu na drugi ovršni postupak. Dana 23. prosinca 2015. predsjednik Općinskog suda u Slavskom Brodu usvojio je njegov zahtjev te je naložio da se postupak zaključi u roku od šest mjeseci.

55. Dana 11. svibnja 2017. Županijski sud u Slavskom Brodu usvojio je zahtjev podnositelja za primjerenu naknadu te mu je dosudio naknadu u iznosu od 2.000 kuna. Također je naložio prvostupanjskom sudu da okonča ovršni postupak u najkraćem mogućem roku, ali u svakom slučaju u roku od šest mjeseci. Dana 7. lipnja 2018. Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je žalbu podnositelja protiv odluke Županijskog suda.

E. Treći postupak za dodjelu prava na susrete i druženje

56. Dana 22. rujna 2011. M.R. je podnijela zahtjev Općinskom sudu u Novoj Gradiški za izmjenu odluke o susretima i druženju podnositelja zahtjeva s I.R.-om od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude). Zatražila je da se susreti i druženje održavaju dva sata petkom, u njezinoj kući u prisustvu voditeljice nadzora ili u prostorijama centra.

57. Podnositelj zahtjeva nije se složio, tvrdeći da M.R. psihički zlostavlja dijete govoreći mu da ga otac ne voli i da postoji „crna rupa u očevoj kući“.

58. Dana 2. travnja 2012. centar je predložio da se susreti podnositelja zahtjeva i njegovog sina, u razdoblju od mjesec dana, održavaju dva sata tjedno u prostorijama centra u prisustvu voditeljice nadzora kako bi se ojačala njihova emocionalna veza. Nakon tog razdoblja, susreti i druženja trebali bi se nastaviti u skladu sa sudskim rješenjem od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude).

59. Na ročištu održanom 13. lipnja 2012. godine, M.R. je ustvrdila da dijete odbija vidjeti podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva naveo je da M.R. sprječava njegove susrete i druženje sa sinom. Djelatnici centra dodatno su pojasnili svoje mišljenje, navodeći da bi predloženo jednomjesečno razdoblje bilo dovoljno za ponovno uspostavljanje emocionalne veze između podnositelja zahtjeva i njegovog sina te bi također omogućilo centru da ocijeni njihovu interakciju.

60. Dana 26. lipnja 2012. voditeljica nadzora navela je da se susreti i druženje podnositelja zahtjeva i njegovog sina nisu održavali jer je M.R. dostavila potvrde u kojima je navedeno da je dijete bolesno te je tvrdila da je dijete uplašeno, zbog čega ga nije predala podnositelju zahtjeva. Voditeljica

nadzora navela je da je prisustvovala jednom od susreta i da se tom prilikom dijete nije bojalo oca.

61. Dana 26. lipnja 2012. Općinski sud u Novoj Gradiški prihvatio je prijedlog centra i odlučio da se u razdoblju od mjesec dana susreti i druženje podnositelja zahtjeva i I.R.-a trebaju održavati dva sata tjedno u prostorijama centra, a zatim u skladu sa sudskim rješenjem od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude).

62. Nakon što su obje stranke uložile žalbu, dana 7. rujna 2012. Županijski sud u Slavonskom Brodu potvrdio je dio rješenja koji se odnosi na prvih mjesec dana održavanja susreta, a ostatak je ukinuo, upućujući prvostupanjski sud da provede vještačenje stranaka i djeteta.

63. Dana 24. listopada 2012. sud je odredio vještačenje stranaka i djeteta.

64. Na ročištu održanom 7. siječnja 2013. godine, M.R. je navela da je dijete u pet navrata provelo vikend s podnositeljem zahtjeva u skladu s prethodnim sudskim rješenjem, te da se tada vratilo kući zapostavljeno i ozlijeđeno. Posljednji susret i druženje podnositelja zahtjeva i djeteta održani su 12. listopada 2012. godine, a podnositelj zahtjeva došao je 2. studenog 2012. godine s namjerom da dijete odvede sa sobom za vikend, ali je dijete vrištalo i odbijalo poći s njim. U početnom jednomjesečnom razdoblju dva susreta zakazana u prostorijama centra nisu se održala. Podnositelj zahtjeva opovrgnuo je da je zanemario ili zlostavljao dijete te je tvrdio da je bilo nemoguće uspostaviti odnos s njim u protekla dva mjeseca. Dana 4. siječnja 2013. održan je susret nakon intervencije psihologa jer je dijete u početku odbijalo komunicirati s podnositeljem zahtjeva.

65. Dana 19. ožujka 2013. centar je dostavio dopunsko mišljenje, predlažući da se sastanci održavaju u skladu sa sudskim rješenjem od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude), ali da se preuzimanje i vraćanje djeteta odvijaju pod nadzorom i da se susreti i druženje nadziru.

66. Dana 16. travnja 2013. Općinski sud u Novoj Gradiški odbio je prijedlog M.R. te je naložio da se susreti i druženje održavaju u skladu s odlukom Općinskog suda u Daruvaru od 14. svibnja 2010. godine (vidi stavak 15 ove presude).

67. Nakon što su obje stranke uložile žalbu, dana 27. lipnja 2013. Županijski sud u Slavonskom Brodu ukinuo je tu odluku i vratio predmet na ponovno suđenje pred drugim sucem.

68. U ponovljenom postupku, dana 4. studenog 2013. Općinski sud u Novoj Gradiški odlučio je da se susreti i druženje podnositelja zahtjeva i djeteta trebaju održavati pod nadzorom, svake prve i treće nedjelje u mjesecu od 15.30 do 18.30 sati, do okončanja postupka.

69. Dana 8. studenog 2013. podnositelj zahtjeva obavijestio je sud da je prihvatio posao u Njemačkoj i da neće biti u mogućnosti održavati susrete i druženje svaki prvi i treći vikend. Od suda je zatražio da zakaže susrete i druženje na četiri sata tijekom tri ili četiri uzastopna dana u razdoblju između 22. prosinca 2013. i 7. siječnja 2014. godine. M.R. se nije složila.

70. U ponovljenom postupku, dana 7. svibnja 2014. sud je odlučio odrediti vještačenje od strane psihijatra i psihologa.

71. Dana 27. lipnja 2014. vještakinje su dostavile svoje nalaze. U odnosu na M.R., psihijatrica je primijetila da pokušava manipulirati djetetom kako bi dokazala svoja prava podnositelju zahtjeva. Nije bilo razloga da se ograniče susreti i druženje podnositelja zahtjeva i njegovog sina jer je postojala opravdana sumnja da majka vrši pritisak na dijete. Psihologinja je utvrdila da dječakovim izjavama o podnositelju zahtjeva nedostaje odgovarajuća emocionalna pozadina i da se čini da ga se podučilo što treba reći. Također je pokazivao poremećaje pažnje i ponašanja, brzo bi mu postajalo dosadno i imao je kratak raspon pažnje. Psihologinja također nije našla razlog za ograničavanje susreta i druženja podnositelja zahtjeva i djeteta te je primijetila da je M.R. snažno utjecala na oblikovanje djetetove slike oca.

72. Dana 29. prosinca 2014. sud je naložio da se susreti i druženje trebaju održavati tijekom prvih šest tjedana svakog drugog petka poslijepodne u prostorijama centra, u prisustvu voditeljice nadzora. Također je naložio da se sljedeća tri mjeseca susreti i druženje trebaju održavati svakog prvog i trećeg vikenda u mjesecu, od petka do nedjelje navečer, kao i petnaest dana tijekom ljetnih praznika i sedam dana tijekom zimskih praznika. Uputio je centar da razmotri potrebu određivanja mjere nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi u odnosu na I.R.-a.

73. Nakon što su obje stranke uložile žalbu, dana 4. ožujka 2015. Županijski sud u Slavenskom Brodu preinačio je prvostupanjsku odluku te je odbio zahtjev M.R. za izmjenu odluke od 14. svibnja 2010. godine. Prema tome, susreti i druženje trebali su se nastaviti održavati u skladu s tim rješenjem (vidi stavak 15 ove presude).

F. Daljnji postupci u vezi s roditeljskom skrbi

74. Dana 3. studenog 2015. podnositelj zahtjeva podnio je zahtjev da I.R. živi s njim i da se M.R. liši roditeljske skrbi. M.R. se usprotivila tom zahtjevu.

75. Na ročištu održanom 14. travnja 2016. godine prethodna voditeljica nadzora izjavila je da M.R. nikada nije pokazala pozitivan stav prema omogućavanju susreta i druženja podnositelja zahtjeva i djeteta. Podnositelj zahtjeva izjavio je da je posljednji susret s djetetom ostvario u studenom 2015. godine.

76. Dana 24. siječnja 2017. centar je obavio razgovor s I.R.-om, koji je izjavio da ne želi imati nikakve veze s podnositeljem zahtjeva i da želi ga on ostavi na miru.

77. Dana 10. veljače 2017. sud je pravnika zaposlenog u centru imenovao posebnim skrbnikom za I.R.-a.

78. Na ročištu održanom 27. travnja 2017. godine, posebni je skrbnik izjavio da dijete ne može zamisliti odvajanje od majke i da ne želi vidjeti podnositelja zahtjeva.

79. Dana 1. lipnja 2017. sud je odbio zahtjev podnositelja zahtjeva da živi s djetetom i njegov prijedlog za lišavanje M.R. roditeljske skrbi. Nakon što je utvrdio da su odnosi između roditelja narušeni do te mjere da je nemoguće uspostaviti normalnu komunikaciju i da odbijaju surađivati ili uspostaviti zajedničko stajalište i odnos prema djetetu, primijetio je da M.R. pruža odgovarajuću skrb djetetu, da je dijete bilo traumatizirano prethodnim događajima i podnositeljevim čestim pozivima policiji i da dijete odbija ostvariti bilo kakav kontakt s podnositeljem zahtjeva. Sud je naglasio da je podnositelj zahtjeva podnio zahtjev tražeći da dijete živi s njim samo zato što nije uspostavljena odgovarajuća komunikacija između njega i djeteta.

80. Dana 25. kolovoza 2017. Županijski sud u Zagrebu ukinuo je prvostupanjsku odluku povodom žalbe te je vratio predmet nižem sudu na ponovno odlučivanje.

81. U ponovljenom postupku, dana 12. rujna 2018. Općinski sud odbio je zahtjev podnositelja zahtjeva da dijete živi s njim i za lišavanje M.R. roditeljske skrbi. Podnositelj zahtjeva nije uložio žalbu.

G. Četvrti postupak za dodjelu prava na susrete i druženje

82. Dana 25. svibnja 2015. M.R. je ponovno zatražila izmjenu rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje, predlažući da se podnositelj zahtjeva i dijete viđaju jednom tjedno u prostorijama centra, u njezinom prisustvu i prisustvu voditeljice nadzora, u razdoblju od četiri mjeseca. M.R. je predložila da se sljedeća četiri mjeseca susreti i druženje održavaju subotom od 14.00 do 18.00 sati u prisustvu voditeljice nadzora. Nakon tog razdoblja prilagodbe, dijete bi s podnositeljem zahtjeva provodilo vrijeme od 18.00 sati petkom do 18.00 sati nedjeljom. Podnositelj zahtjeva usprotivio se tom prijedlogu.

83. Tijekom ovog postupka M.R. je zatražila imenovanje posebnog skrbnika za I.R.-a te je, po svemu sudeći, zatražila izuzeće Centra za socijalnu skrb Nova Gradiška iz predmeta.

84. Postupak je prvo prekinut do ishoda postupka u vezi s roditeljskom skrbi (vidi stavak 81 ove presude). U konačnici je nastavljen i trenutačno je u tijeku.

H. Kazneni postupak

85. Dana 28. travnja 2015. Općinski sud u Slavanskom Brodu proglasio je M.R. krivom za sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe, kazneno djelo na temelju članka 215. Kaznenog zakona iz 1997. godine, jer je sprječavala održavanje susreta i druženja podnositelja zahtjeva i I.R.-a u skladu s pravomoćnom sudskom odlukom u razdoblju od 21. listopada 2011. do 6. rujna 2012. godine. Osuđena je na kaznu zatvora u

trajanju od šest mjeseci uz primjenu uvjetne osude na rok kušnje od dvije godine. Žalbe koje su obje stranke uložile su odbijene.

86. Dana 6. studenog 2015. podnositelj zahtjeva podnio je optužnicu protiv M.R., optuživši ju da mu nije dopustila da vidi I.R.-a u razdoblju od 1. travnja do 5. lipnja 2015. godine i da nije pripremila dijete za njihove susrete te tako nije provodila odluke za zaštitu dobrobiti djeteta, što je kazneno djelo na temelju članka 173. Kaznenog zakona iz 2011. godine. Optužnica je potvrđena 7. ožujka 2016. godine, a postupak je još uvijek u tijeku.

87. Dana 24. svibnja 2017. Općinsko državno odvjetništvo u Slavenskom Brodu također je podiglo optužnicu protiv M.R. na temelju članka 173. Kaznenog zakona zbog sprječavanja susreta i druženja podnositelja zahtjeva i njegovog djeteta između 4. prosinca 2015. i 16. kolovoza 2016. godine. Taj je postupak još uvijek u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

88. Mjerodavne odredbe domaćeg prava koje su bile na snazi u relevantno vrijeme izložene su u predmetima *K.B. i drugi protiv Hrvatske* (br. 36216/13, stavci 96. i 101. - 06., 14. ožujka 2017.) i *Ribić protiv Hrvatske* (br. 27148/12, stavak 84., 2. travnja 2015.).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 8. KONVENCIJE

89. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da su, propustivši mu osigurati redovite susrete i druženje sa sinom, nužne za održavanje obiteljskih veza između njih, tijekom nerazumno dugotrajnog razdoblja, domaće vlasti povrijedile njegova prava na temelju članaka 6. i 8. Konvencije.

90. Sud, kao gospodar karakterizacije koja se u domaćem pravu daje činjenicama predmeta (vidi *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 114., 20. ožujka 2018.), smatra da su ti prigovori usko povezani i da ih treba ispitati na temelju članka 8. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“

A. Dopuštenost

91. Vlada je ustvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva jer nikada nije podnio ustavnu tužbu na temelju članaka 62. ili 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, što bi Ustavnom sudu pružilo priliku da razmotri je li došlo do povrede članka 8.

92. Podnositelj zahtjeva nije se složio. Podnio je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u odnosu na drugo rješenje o dodjeli prava na susrete i druženje nadležnim sudovima, koji su pretjerano dugo odlučivali o tom pitanju. Čak i nakon što je Ustavni sud usvojio njegovu tužbu i naložio ovrhu rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje u roku od šest mjeseci, taj je rok prošao, a on još uvijek nije mogao redovito održavati susrete i druženje sa svojim sinom.

93. Što se tiče Vladine tvrdnje da je podnositelj zahtjeva trebao podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, Sud je ranije presudio da se tužba na temelju te odredbe može podnijeti samo protiv odluke te se stoga ne smatra djelotvornim pravnim sredstvom kojim se može riješiti trajna situacija kao što je podnositeljeva (vidi gore citirani predmet *K.B. i drugi*, stavak 126.). Vladin prigovor o neiscrpljenju domaćih pravnih sredstava stoga se mora odbiti.

94. U pogledu tvrdnje Vlade koja se odnosi na ustavnu tužbu na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva zapravo podnio takvu tužbu, koju je Ustavni sud usvojio 3. travnja 2019. godine (vidi stavak 51 ove presude). Sud stoga mora ispitati je li, u svjetlu navedene odluke Ustavnog suda, podnositelj zahtjeva još uvijek mogao tvrditi da je žrtva navodne povrede Konvencije, što je pitanje koje je u nadležnosti Suda i koje Sud može ispitati po službenoj dužnosti (vidi *Buzadji protiv Republike Moldavije* [VV], br. 23755/07, stavak 70., 5. srpnja 2016.).

95. S tim u vezi, Sud ponavlja da je pitanje može li podnositelj zahtjeva tvrditi da je žrtva navodne povrede relevantno u svim fazama postupka pred Sudom (vidi *Scordino protiv Italije (br. 1)* [VV], br. 36813/97, stavak 179., ECHR 2006-V). Nadalje ponavlja da odluka ili mjera povoljna za podnositelja zahtjeva u načelu nije dovoljna da ga liši njegovoga statusa „žrtve“ osim ako nacionalne vlasti nisu izričito, ili barem u biti, priznale povredu Konvencije i nakon toga podnositelju pružile zadovoljštinu za tu povredu (vidi, primjerice, *Cocchiarella protiv Italije* [VV], br. 64886/01, stavak 71., ECHR 2006-V). Status podnositelja zahtjeva kao žrtve povrede Konvencije može ovisiti o naknadi dosuđenoj na domaćoj razini na temelju činjenica kojima podnositelj prigovara pred Sudom (vidi *Normann protiv Danske* (odl.), br. 44704/98, 14. lipnja 2001.; i *Jensen i Rasmussen protiv Danske* (odl.), br. 52620/99, 20. ožujka 2003.). Primjerenost te zadovoljštine mora se ocijeniti u svjetlu svih okolnosti predmeta u cjelini (vidi *R.R. protiv Poljske*, br. 27617/04, stavak 97., ECHR 2011 (izvadci)).

96. Vraćajući se ovom predmetu, Sud primjećuje da je Ustavni sud izričito priznao da je došlo do povrede prava podnositelja zahtjeva na poštovanje obiteljskog života (vidi stavak 51 ove presude). Prema mišljenju Suda, takvo priznanje zadovoljava prvi uvjet utvrđen u njegovoj sudskoj praksi.

97. U pogledu drugog uvjeta, Sud napominje da je zadovoljština koju je pružio Ustavni sud uključivala nalog nadležnom prvostupanjskom sudu da donese odluku u ovršnom postupku kojem je podnositelj zahtjeva prigovorio, u roku od šest mjeseci, a taj nije rok poštovan. Ustavni sud također je podnositelju zahtjeva dosudio naknadu u iznosu od 1.800,00 eura za povredu njegovog prava na suđenje u razumnom roku i na poštovanje njegova obiteljskog života (vidi stavak 51 ove presude).

98. Sud primjećuje u tom pogledu da je, u usporedivim prethodnim predmetima protiv Hrvatske u vezi s dugotrajnim propustom vlasti da osiguraju redovite susrete i druženje roditelja i njihove djece, dodijelio mnogo veće iznose za povredu članka 8. (vidi gore citirani predmet *Ribić protiv Hrvatske*, stavak 105., u kojem je dodijelio iznos od 25.000,00 eura, i gore citirani predmet *K.B. i drugi protiv Hrvatske*, stavak 157. u kojem je dodijeljen iznos od 12.500,00 eura). U svjetlu kriterija zadovoljštine na temelju njegove sudske prakse (vidi *Scordino protiv Italije (br. 1)* [VV], br. 36813/97, stavci 202. - 206. i 268., ECHR 2006-V), Sud smatra da se iznos dosuđen podnositelju zahtjeva ne može smatrati dostatnim i da stoga ne predstavlja primjerenu zadovoljštinu za pretrpljenu povredu (vidi, *mutatis mutandis*, gore citirani predmet *R.R. protiv Poljske*, stavci 108. i 212.). U tim okolnostima, Sud smatra da podnositelj zahtjeva još uvijek može tvrditi da je „žrtva“, u smislu članka 34. Konvencije, navodne povrede njegovog prava na poštovanje obiteljskog života.

99. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Dalje primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

100. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je više od jednog desetljeća pokušavao ostvariti prava na susrete i druženje sa svojim sinom, ali bezuspješno. Domaći sudovi nisu poduzeli mjere kako bi pravovremeno omogućili njegove susrete i druženje s I.R.-om, što je vidljivo iz njihovog dugog razdoblja neaktivnosti. Nadležna tijela za socijalnu skrb također nisu poduzela odgovarajuće mjere kako bi zaštitila njegova prava ili prava djeteta.

101. Vlada je tvrdila da su nadležna tijela poduzela sve dostupne i odgovarajuće korake u danim okolnostima kako bi podnositelj zahtjeva održao obiteljske veze sa svojim sinom. Napomenula je da su se susreti i druženje uglavnom redovito održavali do 2011. godine, kada su zbog djetetove reakcije na oca susreti i druženje postali vrlo problematični.

Podnositelj zahtjeva doprinio je situaciji jer je često zvao policiju da intervenira te je ustrajao na mjerama prisile za ovrhu sudskih rješenja.

102. Vlada je dalje ustvrdila da je M.R. više puta izrečena novčana kazna te je osuđena u kaznenom postupku zbog nepoštovanja mjera za zaštitu djeteta i da su još dva postupka i dalje u tijeku. Provedeno je nekoliko pokušaja prisilnog oduzimanja djeteta, ali bez uspjeha zbog snažne negativne reakcije djeteta. S obzirom na okolnosti predmeta, Vlada je tvrdila da nije jasno koje je druge mjere država mogla ili trebala poduzeti u ovom predmetu.

2. Ocjena Suda

103. Sud primjećuje da se ovaj predmet odnosi na neizvršenje sudskih odluka kojima su podnositelju zahtjeva dodijeljena prava na susrete i druženje s njegovim sinom. Stoga se u ovom predmetu zadaća Suda sastoji u ispitivanju toga jesu li domaće vlasti poduzele sve potrebne korake koji su se razumno mogli tražiti u konkretnim okolnostima kako bi im omogućile susrete i druženje.

104. Mjerodavna načela u pogledu pozitivnih obveza države na temelju članka 8. Konvencije u predmetima koji se odnose na provođenje ovrhe radi ostvarivanja prava na susrete i druženje sažeta su u predmetima *Ribić* (gore citiran, stavci 88. - 89. i 92. - 95.) i *K.B. i drugi* (gore citiran, stavci 143. - 44.). Sud naglašava da u ovoj vrsti predmeta primjerenost mjere treba prosuđivati na temelju brzine njezine provedbe s obzirom na to da protek vremena može uzrokovati nepopravljive posljedice za odnose između podnositelja zahtjeva i djeteta te može dovesti do *de facto* odlučivanja o tom pitanju (vidi gore citirani predmet *Ribić*, stavak 93.).

105. U ovom predmetu susreti i druženje podnositelja zahtjeva s njegovim sinom regulirani su trima rješenjima o susretima i druženju, od kojih je svako obuhvaćalo određeno razdoblje (vidi stavke 8, 15 i 61 ove presude). Prvo rješenje o dodjeli prava na susrete i druženje doneseno je 19. lipnja 2007. godine, samo mjesec dana nakon što je podnositelj zahtjeva podnio zahtjev sudu i dok je I.R. još bio dojenče. Čini se da to rješenje nikad nije propisno izvršeno (vidi stavke 9 - 11 ove presude). Godine 2009., kad je I.R. bio stariji, podnositelj zahtjeva zatražio je izmjenu prvog sudskog rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje, a njegov je zahtjev usvojen 14. svibnja 2010. godine, čime mu je omogućeno da svaki drugi vikend provodi sa sinom (vidi stavak 15 ove presude). Međutim, ovrha te odluke koja je uslijedila bila je vrlo dugotrajna i zapravo još uvijek traje, više od devet godina kasnije. Sin podnositelja zahtjeva sada ima gotovo trinaest godina i odbija vidjeti oca (vidi stavak 76 ove presude).

106. Sud smatra da je ta činjenica, zajedno sa zaključkom Ustavnog suda da je pretjerano dugo trajanje ovrhe rješenja o dodjeli prava na susrete i druženje od 14. svibnja 2010. godine dovelo do povrede prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njegova obiteljskog života (vidi stavak 51 ove presude), dovoljna da mu omogući da zaključi da u ovom predmetu domaće

vlasti nisu poduzele potrebne korake koji su se od njih razumno mogli očekivati kako bi omogućile ponovno spajanje podnositelja zahtjeva i njegovog sina. To je dovelo do *de facto* odlučivanja o spornom pitanju jer je podnositelj zahtjeva svog sina viđao tek povremeno od njegovog rođenja.

107. Točno je da je M.R. u nekoliko navrata bila izrečena novčana kazna i da je čak bila osuđena u kaznenom postupku zbog nepoštovanja pravomoćnog sudskog rješenja (vidi stavke 23, 25, 39 i 85 ove presude). Još se dva kaznena postupka trenutačno vode protiv nje (vidi stavke 86 i 87 ove presude). Međutim, imajući u vidu činjenicu da joj je prva kaznena osuda izrečena tek 2015. godine, kad je I.R.-u već bilo devet godina, i da su preostala dva postupka još uvijek u tijeku, Sud smatra da se pretjerano dugo vrijeme koje je vlastima trebalo da pokrenu i provedu taj postupak ne može smatrati prikladnim odgovorom na hitnost situacije.

108. Sud je svjestan činjenice da je zadaća domaćih vlasti bila otežana zbog napetih odnosa između podnositelja zahtjeva i M.R. Međutim, nedostatak suradnje između rastavljenih roditelja nije okolnost koja sama po sebi može osloboditi vlasti od njihovih pozitivnih obveza na temelju članka 8. Točnije, takva okolnost nameće obvezu poduzimanja mjera kojima bi se uskladili suprotstavljeni interesi stranaka, imajući na umu najvažnije interese djeteta (vidi *Zawadka protiv Poljske*, br. 48542/99, stavak 67., 23. lipnja 2005.).

109. Od dječakova rođenja, bilo je jasno da M.R. prvo nije htjela upisati podnositelja zahtjeva kao oca I.R.-a, a kasnije im nije htjela omogućiti redovite susrete i druženje (vidi stavke 7, 9 i 59 ove presude). Bez obzira na brojne postupke koje je podnositelj zahtjeva pokrenuo na domaćoj razini i na dva pravomoćna sudska rješenja donesena u njegovu korist, prema mišljenju Suda, domaće vlasti dugi niz godina nisu poduzele dovoljno učinkovite radnje protiv ometanja i protupravnih radnji od strane M.R., iako su bile dužne to spriječiti (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *A.B.V. protiv Rusije*, br. 56987/15, stavak 80, 2. listopada 2018.). Konkretno, nakon što nisu pravovremeno reagirale na podnositeljeve poteškoće u redovitom održavanju susreta i druženja sa sinom, domaće su vlasti dopustile da se protekom vremena dječak otuđi od oca te im nisu zapravo omogućile da razviju emocionalnu vezu.

110. Uzimajući u obzir sve gore navedeno, i ne dovodeći u pitanje slobodu procjene tužene države u ovom pitanju, Sud utvrđuje da hrvatske vlasti nisu provele ovrhu radi ostvarivanja prava podnositelja na susrete i druženje s njegovim djetetom, čime su povrijedile njegovo pravo na poštovanje obiteljskog života, kako je zajamčeno člankom 8.

111. Prema tome došlo je do povrede članka 8. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

112. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

113. Podnositelj zahtjeva potraživao je iznos od 3.000,00 eura (EUR) na ime materijalne štete za putne troškove koji su mu nastali zbog putovanja između Njemačke i Hrvatske tijekom brojnih sudskih ročišta. Također je potraživao iznos od 200.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete.

114. Vlada je te iznose smatrala pretjeranima.

115. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu poveznicu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete, stoga odbacuje taj zahtjev. S druge strane, i imajući u vidu iznos koji je već dodijelio Ustavni sud (vidi stavak 51 ove presude), podnositelju zahtjeva dodjeljuje 13.000,00 eura na ime nematerijalne štete.

B. Troškovi i izdaci

116. Podnositelj zahtjeva također je potraživao iznos od 5.000,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima, 3.000,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred ovim Sudom i 3.000,00 eura na ime troškova prisustvovanja sudskim ročištima u Hrvatskoj.

117. Vlada je osporila ta potraživanja.

118. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje i svoju sudsku praksu, Sud odbacuje zahtjev za naknadu troškova i izdataka u domaćim postupcima, uključujući putne troškove, te smatra razumnim podnositelju zahtjeva dodijeliti iznos od 1.500,00 eura za postupak pred Sudom.

C. Zatezna kamata

119. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 8. Konvencije;

3. *Presuđuje*

- (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u valutu tužene države po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
- (i) 13.000 EUR (petnaest tisuća eura), na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati¹;
 - (ii) 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura), na ime naknade troškova i izdataka, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva;
- (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna poena;

4. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 16. siječnja 2020. u skladu s člankom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Abel Campos
Tajnik

Aleš Pejchal
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

¹ U izvorno objavljenoj presudi Sud je podnositelju dosudio iznos od 15.000,00 EUR ali je dana 12. veljače 2020. godine taj iznos ispravio na 13.000,00 EUR.

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72460496524

